

Arbeidspolitikk

TEKST

Bjørnar Olsen

PUBLISERT 5. mars 2013

Psykisk helse nevnes knapt i den arbeidspolitiske debatten. Et søk på NHO, LO eller arbeidsminister Anniken Huitfeldt i kombinasjon med ordene psykisk helse eller psykiatri gir få treff. Og treffene du får, virker merkelig utdaterte og off target.

«Langt flere burde vært på banen når vi vet at psykologiske faktorer får stadig større betydning for både sykefravær og produktivitet»

Heldigvis, ikke alle er like tafatte. Arbeidsgiverorganisasjonen Virke og arbeidstakerorganisasjonen YS har sammen med Rådet for psykisk helse satt psykisk helse og arbeidsliv på agendaen (se gjesteskribent Marte Buaas fra Virke, side 239). Men langt flere burde vært på banen når vi vet at mellommenneskelige og psykologiske faktorer får stadig større betydning for både sykefravær og produktivitet.

Tausheten er ikke mindre forunderlig når vi samtidig hører de samme aktørene – regjeringen inkludert – fortelle at dagens velferdsnivå trues av manglende arbeidskraft. Det er flere svar på spørsmålet om hvordan få nok hender til å sørge for velferdsstatens finansiering i fremtiden. Men ett viktig svar er at flere av de som nå står utenfor arbeidslivet, må få gjøre det de ønsker: arbeide. Da må psykisk helse tas på alvor. For vi vet at flere – ikke minst flere unge – uføretrygdes på grunn av psykiske lidelser, og vi har sett en kraftig økning i sykefraværet for lettere psykiske lidelser. Psykiske lidelser gir dessuten flere tapte arbeidsår enn andre lidelser fordi uførepensjonen kommer opp til 9 år tidligere, ifølge Ann Kristin Knudsens ferske doktorgradsavhandling (side 267).

Det er svært lønnsomt å sette inn ressurser for å motvirke psykisk uhelse, både for samfunnet og for arbeidslivet. Likevel etterlyser arbeidsministeren mer kunnskap før en strategi kan legges. Trenger hun kunnskap, kan hun gå til økonomen Richard Layard, som for lengst har vist at lett tilgjengelig psykologisk behandling er selvfinansierende. Ikke minst fordi folk kommer tilbake i arbeid. Og nylig fortalte forsker Torill Tveito til Aftenposten (20. januar) at det for de 10 prosentene som står for 80 prosent av sykefraværet ikke er nok med forebyggende tiltak – de trenger tilpasset, målrettet hjelp. Som kognitiv atferdsterapi.

At psykologiske intervensjoner har effekt i et arbeidsliv med høye krav til sosial, emosjonell og kognitiv fungering, er knapt overraskende. Veksten i lederutvikling og coaching forteller alt om lønnsomheten i å ta det psykologiske på alvor, mens økningen i antall sykemeldinger reflekterer hvordan psykiske plager påvirker nettopp det sosiale, emosjonelle og kognitive. Både menneskelige og økonomiske hensyn tilsier derfor at vi må få vite hvordan de politiske partiene skal ta fatt på utfordringene psykisk helse i arbeidslivet gir. Det handler tross alt om velferdsstaten.

bjornar@psykologtidsskriftet.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 3, 2013, side 193

TEKST

Bjørnar Olsen, Sjefredaktør